

## **О П Р Е Д Е Л Е Н И Е**

№ 60150

София, 08.10.2021 г.

### **В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А**

Върховният касационен съд на Република България, първо гражданско отделение, в закрито заседание на тридесети септември две хиляди двадесет и първа година в състав:

**Председател: МАРГАРИТА СОКОЛОВА**

**Членове: СВЕТЛАНА КАЛИНОВА**

**ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА**

като разгледа докладваното от съдия Генчева гр. д. № 3533 по описа за 2020 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 290 ГПК.

Предмет на правния спор по настоящото дело са предявени от К. С. К. и М. С. К. срещу Д. Д. А. искове по чл.109 ЗС и чл.45 ЗЗД. Ищците са поискали ответникът да бъде осъден да възстанови съобразно утвърдения архитектурен проект положението на воронка № 7 на тераса, прилежаща към собствените му ателиета № 20 и № 21, както и да заплати сумата 2876,31 лв., необходима за отстраняване на имуществени вреди от течове в имота на ищците, находящ се под терасата на ответника, настъпили като резултат от нерегламентиран ремонт на тази тераса, а също и сумата 9802 лв., представляваща обезщетение за пропуснати ползи за периода 01.04.2016 г. - 31.12.2017 г. поради невъзможността за отдаване под наем на имота на ищците заради възникналите течове.

С решение № 4982 от 14.08.2020 г. по в. гр. д. № 3416/2019 г. на Софийски градски съд исковите са били изцяло уважени.

С определение № 149 от 12.04.2021 г. по настоящото дело не е допуснато касационно обжалване на въззивното решение в частта по исковите с правно основание чл.109 ЗС и по чл.45 ЗЗД за сумата от 2876,31 лв., представляваща имуществени вреди от настъпилите течове в имота на ищците.

Със същото определение по чл.288 ГПК касационното обжалване е допуснато в частта по иска с правно основание чл.45 ЗЗД за сумата 9802

лв., представляваща обезщетение за пропуснати ползи от невъзможността да се отдава под наем имота на ищците през периода 01.04.2016 г. - 31.12.2017 г. Касационно обжалване е допуснато на основание чл.280, ал.1, т.1 ГПК по въпроса дали причинените от деликт пропуснати ползи трябва да бъдат доказани със сигурност, както трябва да бъдат доказани със сигурност пропуснатите ползи, причинени от неизпълнение на договорно задължение. Прието е, че по този въпрос въззивното решение противоречи на решение 347/06.03.2018 г. по гр. д. № 34/2017 г. на ВКС, IV-то г.о., в което се приема, че принципните постановки на ТР № 3/12.12.2012 г. по тълк. д. № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС, свързани с характера на вредата и начина на установяването ѝ, са приложими във всички случаи на имуществено увреждане, т.е. че пропуснатата полза при непозволено увреждане представлява реална, а не хипотетична вреда, затова тя винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването.

С писмена защита вх. № 66958 от 23.9.2021 г. адвокат Л. Д., пълномощник на ищците К. С. К. и М. С. К., е поискала спиране на производството по настоящото дело и сезиране на ОСГТК поради наличие на противоречива практика на ВКС по въпроса, по който е допуснато касационно обжалване. Посочени са решение № 297 от 9.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1202/2015 г., III г. о., което според жалбоподателите е в същия смисъл, както и решението, послужило като основание за допускане на касационно обжалване, както и две решения в обратния смисъл - решение № 102 от 23.04.2014 г. на ВКС по гр. д. № 6423/2013 г., I г. о. и решение № 339 от 4.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1520/2015 г., IV г. о.

Пълномощникът на ответника по предявените иски и жалбоподател в настоящото производство Д. Д. А. е изразил в проведеното открито съдебно заседание становище за неоснователност на искането за спиране на производството по делото, тъй като липсва противоречива практика на ВКС.

Настоящият състав на ВКС, първо гражданско отделение, приема, че в случая са налице предпоставките на чл.292 ГПК за спиране на производството по настоящото дело и сезирането на ОСГТК. Съображенията за това са следните:

С Тълкувателно решение № 3 от 12.12.2012 г. на ВКС по т. д. № 3/2012 г., ОСГТК, е прието, че при предявен иск по чл. 82 ЗЗД за

обезщетяване на вреди под формата на пропуснати ползи, произтичащи от забавено изпълнение на задължение за изграждане на обект, трябва да съществува сигурност за увеличаване на имуществото на кредитора, която сигурност не се предполага. В мотивите е прието, че в съответствие с правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК кредиторът-възложител следва да докаже, че при точно изпълнение на задължението за изграждане на обекта със сигурност би получил увеличаване на имуществото си, като установи факта на създадени между него и трети лица правоотношения във връзка с този обект по повод ползването или разпореждането с него, които са били осуетени именно в резултат от забавата на длъжника или като установи, че при конкретните пазарни условия в периода на забавата е съществувала реална възможност за отдаване на обекта под наем, за получаване на доходи чрез използването му за осъществяване на търговска дейност или за изгодно разпореждане с него. Относимите и допустими доказателства са в зависимост от вида на претендираните пропуснати ползи и подлежащите на установяване факти.

При наличието на това тълкувателно решение е създадена противоречива практика на ВКС по въпроса дали даденото в него разрешение се отнася само за пропуснати ползи, настъпили от забавено изпълнение на договорно задължение за изграждане на обект, или важи и за подобни хипотези на пропуснати ползи от деликт, които също трябва да бъдат доказани със сигурност.

Така с решение 347/06.03.2018 г. по гр. д. № 34/2017 г. на ВКС, IV-то г.о., е даден положителен отговор на въпроса по чл.280, ал.1 ГПК, по който е допуснато касационно обжалване - подлежи ли на доказване настъпването на имуществена вреда в хипотезата на чл. 45 ЗЗД , съставляваща пропуснатата полза, както и нейният размер, или тя се предполага. Съставът на ВКС е приел, че ТР № 3/12.12.2012 г. по тълк. д. № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС е постановено във връзка с обезщетение за пропуснатата полза от неизпълнение на договорно задължение, но принципните му постановки, свързани с характера на вредата и начина на установяването ѝ, са приложими във всички случаи на имуществено увреждане. Прието е също, че в конкретния случай в противоречие с ТР № 3/12.12.2012 г. съдът е присъдил обезщетение, квалифицирано като такова за причинени имуществени вреди по чл.49 ЗЗД, чийто размер е определил по предположение за евентуална наемна цена, а не въз основа на представени по делото доказателства за валидни наемни договори с трети

лица. Самият ВКС определя дължимото обезщетение за пропуснати ползи въз основа на приетата експертиза за средномесечен пазарен наем, но след като преквалифицира иска от чл.49, вр. чл.45 ЗЗД на иск по чл.59 ЗЗД.

В Решение № 297 от 9.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1202/2015 г., III г. о., също е прието, че при обезщетяване на пропуснати ползи в резултат на непозволено увреждане, включително за случаите на обективна отговорност, приложение намира принципът за пълна репарация на всички преки и непосредствени вреди, но пропуснатите ползи за собственика от плодовете на унищожена вещ за бъдеще време се обезщетяват само ако ще настъпят със сигурност. Съставът на ВКС се е позовал на ТР № 3/12.12.2012 г. по тълк. д. № 3/2012 г. на ОСГТК, като е продължил с релевантните за конкретния спор мотиви за начина, по който се доказва пропуснатата полза при непозволено увреждане, когато има установена по нормативен ред презумпция за настъпването на вредата.

Обратно – в Решение № 102 от 23.04.2014 г. на ВКС по гр. д. № 6423/2013 г., I г. о., е прието, че фактическия състав на отговорността за обезщетяване на непозволено увреждане не предвижда други предпоставки, извън посочените във влязлото в сила решение и по-конкретно не предвижда като предпоставка собствениците да са изразили намерение и да са положили усилия да отдадат обекта под наем. Решението е постановено по правния въпрос дали основателността на претенцията с правно основание чл. 45 вр. чл. 51 ЗЗД за вреди от пропуснати ползи от невъзможността да бъде експлоатиран търговски обект в размер на средния пазарен наем за определен период от време (сбор от месечни наемни цени), е обусловен от намерението и усилията на собствениците да отдадат обекта под наем.

Също и в решение № 339 от 4.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1520/2015 г., IV г. о., се приема, че предпоставките за отговорността по чл. 45 ЗЗД включват виновно извършване от ответника на противоправно действие/отнемане на фактическа власт върху недвижим имот чрез насилие/; причиняване на вреди на ищеца, изразяващи се в лишаването му от възможността в процесния период да ползва имота; причинна връзка между противоправното поведение и вредата; установен размер на обезщетението за лишаване от ползване по предназначение на имота, изчислен на базата на средната пазарна наемна цена. Фактическият състав на отговорността за обезщетяване на непозволено увреждане не предвижда

като предпоставка ищецът да е изразил намерение и да е положил усилия да отдаде имота под наем.

Поради констатираната противоречива практика на ВКС и на основание чл.292 ГПК следва да бъде сезирано ОСГТК на ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по въпроса дали причинените от деликт пропуснати ползи трябва да бъдат доказани със сигурност, както трябва да бъдат доказани със сигурност пропуснатите ползи, причинени от неизпълнение на договорно задължение.

До постановяване на тълкувателно решение производството по настоящото дело следва да бъде спряно.

Воден от изложеното, Върховният касационен съд, състав на първо гражданско отделение,

### **О П Р Е Д Е Л И:**

**ПРЕДЛАГА** на основание чл.292 ГПК на ОСГТК на ВКС да постанови тълкувателно решение по въпроса дали причинените от деликт пропуснати ползи трябва да бъдат доказани със сигурност, както трябва да бъдат доказани със сигурност пропуснатите ползи, причинени от неизпълнение на договорно задължение.

**СПИРА** производството по гр. д. № 3533/2020 г. на ВКС, I-во г.о., до приключване на производството пред ОСГТК на ВКС.

Определението да се докладва на председателя на Гражданска колегия на ВКС.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

**ЧЛЕНОВЕ:**